

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS OF
MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chișinău,

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442

str. Sfatul Țării, 16

E-mail: cpdom@moldova.md

„APROB”

/semnat/ ANATOLIE MUNTEANU

Avocat parlamentar

Directorul Centrului pentru

Drepturile Omului din Moldova

22. 02. 2013

RAPORT

în baza vizitei preventive la Penitenciarul Nr 13 Chișinău, efectuate la 01 februarie 2013

mun. Chișinău

21 februarie 2013

În cadrul activității Mecanismului Național de Prevenire a Torturii, la 01 februarie 2013 funcționarii Centrului pentru Drepturile Omului Gheorghe Bosâi, Lilian Tudosan și Iurie Dubenco au efectuat o vizită preventivă la Penitenciarul nr. 13, situat în mun. Chișinău.

Scopul vizitei s-a axat pe monitorizarea condițiilor de detenție în încăperile celulelor unde se deține femeile deținute. Astfel, a fost vizitată celula nr. 84 din Blocul nr. 2. În celula în cauză, din explicațiile administrației penitenciarului, se dețin periodic femeile deținute, cărora din diverse motive, le este asigurată securitatea personală, potrivit art. 206 Cod de executare a Republicii Moldova.

La momentul vizitei în celula dată era plasată o singură deținută, care nu a înaintat plîngerii referitor de maltratarea sa de către colaboratorii penitenciarului. 6 persoane – fiind instalate 3 paturi duble. Suprafața celulei nu era indicată, colaboratorul penitenciarului menționând că este de 10 m²

Referitor la condițiile de detenție din celula dată s-au constatat următoarele:

Lumina naturală este accesibilă. Totuși în penitenciar a fost stabilit un grafic de asigurare cu energie electrică, energia fiind deconectată de 3 ori pe timpul zilei și pe tot parcursul nopții. Acest fapt favorizează apariția stărilor de anxietate pentru persoanele plasate în ea.

Totodată, condițiile sanitar igienice din celula 84 nu corespund prevederilor **art. 225 Cod de executare**, care stipulează că încăperile destinate cazării deținuților trebuie să corespundă exigențelor de sănătate și igienă stipulate în normativele de construcții ale Republicii Moldova, inclusiv privind volumul, spațiul, iluminatul, încălzitul și ventilarea:

a. Astfel pereții celulelor erau insalubri, podelele fiind reci, de beton;

b. O carență importantă o constituie imposibilitatea și neasigurarea deținuților de a-și satisface necesitățile fiziologice în condiții decente și curate, conform prevederilor art. 245 Cod de Executare. Astfel, veceul este situat imediat lângă paturile de dormit și este despărțit de restul celulei de o portieră;

d. De asemenea deținuții nu sunt asigurați cu apă potabilă curată și permanentă și nu au posibilitatea de a-și menține igiena zilnică. Robinetul, care asigură celula cu apă potabilă este situat imediat deasupra veceului, apele scurse din acesta fiind deversate direct în veceu și servește la evacuarea apelor reziduale. Astfel din acest robinet deținuții iau apă potabilă, își mențin igiena personală și își spală vesela;

e. Deținuții nu sunt asigurați cu saltele, lenjerie de pat;

f. O altă carență atestată în instituția vizitată o constituie starea insalubră generală din celula nr. 08. Aparent celula era văruiată, însă umiditatea ridicată și podelele de beton, precum și posibilitatea plasării a mai multor persoane neținând cont de normativele spațiilor locative pot constitui sursa răspîndirii și infectării cu boli infecțioase și contagioase. Deținutele au posibilitatea de a se spăla decît o dată pe săptămîină, ceea ce pentru femei constituie un aspect degradant;

g. Un alt aspect invocat de deținuta plasată în celulă este reprezentat de faptul că în perioada sfîrșitului lunii decembrie 2012 pînă la data de 14 ianuarie 2013 în celulă au fost temperaturi foarte scăzute din cauza că nu funcționa caloriferul, precum și lipseau fragmente din geam. Drept consecință, deținutele erau nevoite să doarmă îmbrăcate.

Reieșind din cele constatate vom ține să menționăm, și că prevederile standardelor internaționale în domeniu, care stipulează condiții minime de detenție, în toate locurile unde deținuților li se cere să lucreze sau să trăiască, ferestrele trebuie să fie suficient de mari pentru a permite deținuților să citească sau să scrie fără să-și strice vederea, beneficiind de lumină naturală în condiții normale. Aceleași cerințe se referă și la lumina artificială. Totodată, ferestrele vor fi astfel construite încît să permită pătrunderea aerului proaspăt în celulă.

Împreună cu aceasta, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a condamnat Republica Moldova pentru violarea art.3 al CEDO pentru încălcări similare celor atestate și în instituția nominalizată. De asemenea în *Rapoartele Comitetului European de Prevenire a Torturii*, bazate pe vizitele repetate efectuate în această instituție penitenciară în repetate rînduri, precum și în avizele avocatului parlamentar menite de a ameliora condițiile de detenție în acest penitenciar s-a atras atenție că condițiile de detenție pot fi atribuite celor degradante și inumane. Cazuri de condamnare a Republicii Moldova pentru violarea art. 3 CEDO este reprezentată de cauza *Ostrovari v. Moldova*¹, care perioade mici s-a deținut în penitenciarul dat în condiții similare celor atestate în celula nr. 84.

Reieșind din încălcările atestate în adresa Instituției Penitenciare nr. 13 propun de înaintat un aviz cu următoarele recomandări în vederea înlăturării încălcărilor depistate:

¹ 89. Având în vedere efectele cumulative ale condițiilor din celulă, lipsa asistenței medicale depline, expunerea la fumul de țigară, hrana inadecvată, termenul petrecut în detenție și impactul specific pe care aceste condiții le-ar fi avut asupra sănătății reclamantului, Curtea consideră că suferințele îndurate de reclamant depășesc nivelul inevitabil inerent detenției și constată că suferințele care au urmat au depășit nivelul de severitate în sensul articolului 3 al Convenției.

90. Prin urmare, Curtea constată că condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 a reclamantului *Ostrovari* au fost contrare articolului 3 al Convenției.

1. De a întreprinde măsuri organizatorice privind adaptarea condițiilor din celula 84 conform standardelor în vigoare:
 - A) Fixarea la ferestre a ochiurilor de sticle care lipsesc, pentru evitarea temperaturilor scăzute în celulă;
 - B) Asigurarea deținuților din celula 84, precum și a întregului penitenciar cu energie electrică permanent;
 - C) A asigura imediat persoanele deținute în celula 84 cu saltele și cuverturi curate;
 - D) Reamenajarea blocului sanitar din celula 84, prin separarea reală a acestuia de restul celulei și instalarea unui lavoar ce ar permite menținerea igienei personale și spălării veselei;
 - E) A asigura accesul deținuților la spălătoria centralizată a penitenciarului, pentru a-și spăla lenjeria și hainele. În același timp a întreprinde măsuri organizatorice pentru instalarea unei uscătorii;
 - F) A întreprinde măsuri organizatorice privind oferirea posibilității deținuților a face baie reieșind din situația de facto ce ar permite menținerea igienei într-un mod decent;
2. În caz de imposibilitate creării unor condiții de detenție adecvate de sistat activitatea celulei 84.

Prezentul raport este prezentat avocatului parlamentar spre aprobare și înaintare a actelor de reacționare.

***Consultant superior în
Serviciul investigații și Monitorizare***

/semnat/

Gh. Bosî